

Εκπαιδευτικό υλικό «Ανακύκλωση και διαχείριση στερεών αποβλήτων στις τουριστικές επιχειρήσεις της Ελλάδας»

(ΥΠΟΕΡΓΟ 5 - ΚΩΔΙΚΟΣ ΟΠΣ ΠΡΑΞΗΣ: MIS 5000993)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Ένα πρόβλημα και μια ευκαιρία για τις τουριστικές επιχειρήσεις – Οι αναλυτικοί οδηγοί περιλαμβάνουν συγκεκριμένα παραδείγματα και αναφορές για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τις μαρίνες και τα σκάφη αναψυχής και τις τουριστικές μεταφορές

Το πρόβλημα

- Το πρόβλημα της παραγωγής των απορριμμάτων είναι παγκόσμιο και πολύ μεγάλο
- Οι ξενοδοχειακές μονάδες παράγουν πολλά απορρίμματα της τάξης των 1,7-2,5 kg ανά άτομο ανά ημέρα
- Η διαχείριση των απορριμμάτων και η ανακύκλωση αποτελούν νομοθετική απαίτηση αλλά υπάρχουν περιορισμένοι πόροι και ελλιπής οργάνωση από τη πολιτεία και τους ΟΤΑ
- Η Ελλάδα ανακυκλώνει μόλις το 19% των αποβλήτων της και βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις στην Ε.Ε

Η ευκαιρία

- Η αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων μειώνει τα κόστη λειτουργίας των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων
- Πολλά από τα παραγόμενα απόβλητα έχουν αξία και μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.
- Η έννοια του «πράσινο» ξενοδοχείου ζητείται πλέον από όλους του πελάτες και τουριστικούς οργανισμούς και προωθεί το ξενοδοχείο
- Πολλές τουριστικές επιχειρήσεις εφαρμόζουν περιβαλλοντικά πρότυπα στη λειτουργία τους με σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη

ΤΑ ΚΟΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΟΡΑΤΑ ΚΟΣΤΗ

Κόστος απόρριψης αποβλήτων
Κόστος ηλεκτρισμού
Κόστος νερού
Κόστος ανακύκλωσης

ΚΡΥΜΜΕΝΑ ΚΟΣΤΗ

Κόστος πρώτων υλών
Κόστος προσωπικού
Χρόνος για διαχείριση αποβλήτων
Μεταφορά προϊόντων και αποβλήτων
Απώλεια κέρδους

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η δομή της ιεραρχίας

- Η πρόληψη αφορά στη μείωση της παραγωγής των απορριμμάτων – παράγω λιγότερα πετάω λιγότερα
- Η επαναχρησιμοποίηση αφορά στην δυνατότητα αξιοποίησης των υλικών
- Η ανακύκλωση αφορά στη συλλογή των υλικών και στην εκ νέου υλικών
- Η ανάκτηση αφορά κυρίως στην καύση για την παραγωγή ενέργειας
- Η απόρριψη αφορά στην ταφή των υλικών χωρίς περαιτέρω αξιοποίηση

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΤΑ 10 ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΔΕΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΒΗΜΑ 1 – Κατάγραψε τις νομικές και αδειοδοτικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις της επιχείρησής σου

ΒΗΜΑ 2– Σύνταξε την περιβαλλοντική πολιτική, όρισε την ομάδα της διαχείρισης των αποβλήτων και δέσμευσε τους απαιτούμενους πόρους

ΒΗΜΑ 3 – Ανάλυσε την υφιστάμενη κατάσταση της διαχείρισης των αποβλήτων

ΒΗΜΑ 4 – Σχεδίασε και κατάγραψε το πλάνο για τη μείωση, επανάχρηση και ανακύκλωση των αποβλήτων της επιχείρησής σου βάσει των αναγκών, δυνατοτήτων και στόχων που έχουν τεθεί

ΒΗΜΑ 5 – Χωροθέτησε και εγκατάστησε τον κατάλληλο εξοπλισμό για τη διαχείριση των αποβλήτων

ΒΗΜΑ 6 – Οργάνωσε και κατάγραψε τη νέα διαδικασία της διαχείρισης και ροής των αποβλήτων ανά τμήμα ή διεργασία της επιχείρησης

ΒΗΜΑ 7 – Εκπαίδευσε το προσωπικό σου και ενημέρωσε τους πελάτες για τις δράσεις διαχείρισης των αποβλήτων που θα ακολουθηθούν

ΒΗΜΑ 8 – Θέσε στόχους παρακολούθησης με τη χρήση δεικτών. Σύνταξε εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησε τα αποτελέσματα

ΒΗΜΑ 9 – Διενέργησε εσωτερικές επιθεωρήσεις και αξιολόγησε τα ευρήματά τους

ΒΗΜΑ 10 – Ανασκόπησε τη διαδικασία και τους στόχους και επανασχεδιάσε με γνώμονα τη συνεχή βελτίωση

REDUCE. REUSE. RECYCLE.

ΒΗΜΑ 1: ΚΑΤΑΓΡΑΨΤΕ ΤΙΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ακολουθήσε τη δομή του πίνακα 1 του εργαλείου διαχείρισης αποβλήτων

[Κατεβάστε το εργαλείο διαχείρισης αποβλήτων εδώ](#)

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΘΕΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	ΦΕΚ / ΤΙΤΛΟΣ	ΠΩΣ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΜΟΥ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΓΙΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
Π.Χ Να τηρείται το Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων	υπ. αριθ. 43942/4026/16 ΚΤΑ (ΥΕΚ2992/Β/19-9-2016)	Ο οργανισμός μου εμπίπτει στις κατηγορίες των επιχειρήσεων που απαιτείται δήλωση αποβλήτων στο ΗΜΑ	Οργάνωση και καταχώρηση στοιχείων στο ΗΜΑ	Εκθέσεις αποβλήτων	Όνομα υπευθύνου

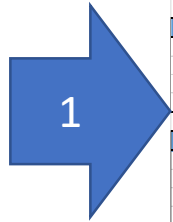
ΒΗΜΑ 2: ΣΥΝΤΑΞΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΡΙΣΕ ΟΜΑΔΑ

Δείγμα περιβαλλοντικής πολιτικής υπάρχει στον οδηγό
Ακολουθήσε τη δομή του πίνακα 2 του εργαλείου διαχείρισης αποβλήτων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ								
Τμήμα	Όνοματεπώνυμο	Υπευθυνότητες	Αναφέρεται σε	Ημερομηνία συνάντησης	Θέματα συζήτησης	Αποφάσεις	Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης	Υπεύθυνος υλοποίησης
Γενικός συντονιστής		Γενικός συντονιστής της ομάδας διαχείρισης αποβλήτων	Διεύθυνση ξενοδοχείου	Π.χ 01-09-2017	Αγορά εξοπλισμού ανακύκλωσης	Αγορά 3 κάδων ανακύκλωσης για την κουζίνα των 120 λίτρ	Σε ένα μήνα από σήμερα	Chef
Τμήμα συντήρησης		Οργάνωση ανακύκλωσης επικινδύνων υλικών του τιμύστατος συντάρασης	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Τμήμα οροφοκομίας		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Επισιτιστικά τμήματα / κουζίνες		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Τμήματα Front office		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Κηπουροί		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Τμήματα γραφείων		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος	Γενικό συντονιστή προγράμματος					
Τμήμα προμηθειών – τμήμα αποθήκης		Οργάνωση ανακύκλωσης τμήματος – επικοινωνία με προμηθευτές για θέματα συσκευασιών	Γενικό συντονιστή προγράμματος					

ΒΗΜΑ 3: ΑΝΑΛΥΣΕ ΤΗΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1. Προσδιόρισε τα παραγόμενα απόβλητα φύλλο 3 2. Κατάγραψε τον εξοπλισμό που ήδη διαθέτεις φύλλο4

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ		
Τμήμα οροφοκομίας	Απόβλητα που παράγονται	Σημερινός τρόπος διαχείρισης και ενδεικτικές ποσότητες
Π.χ.	Μη επικίνδυνα απόβλητα Πλαστικά δοχεία νερού ΕΚΑ 15 01 02	Τοποθετούνται στον κάδο απορριμμάτων και καταλήγουν στον γενικό κάδο απορριμμάτων
Επισιτιστικά τμήματα / κουζίνες	Απόβλητα που παράγονται	Σημερινός τρόπος διαχείρισης και ενδεικτικές ποσότητες
Π.χ.	Μη επικίνδυνα απόβλητα Οργανικά απόβλητα ΕΚΑ 20 01 08	Τοποθετούνται στον κάδο απορριμμάτων και καταλήγουν στον γενικό κάδο απορριμμάτων
Τμήμα Front office	Απόβλητα που παράγονται	Σημερινός τρόπος διαχείρισης και ενδεικτικές ποσότητες
Π.χ.	Μη επικίνδυνα απόβλητα Χαρτιά ΕΚΑ 15 01 01	Τοποθετούνται στον κάδο απορριμμάτων και καταλήγουν στον γενικό κάδο απορριμμάτων
Τμήματα γραφείων	Απόβλητα που παράγονται	Σημερινός τρόπος διαχείρισης και ενδεικτικές ποσότητες
Π.χ.	Μη επικίνδυνα απόβλητα Χαρτιά ΕΚΑ 15 01 01	Τοποθετούνται στον κάδο απορριμμάτων και καταλήγουν στον γενικό κάδο απορριμμάτων

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ			
Υφιστάμενος εξοπλισμός / καταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων	Αριθμός	Τοποθεσία	Χρησιμοποιείται για απόβλητα από τους εξής χώρους του ξενοδοχείου :
Καταρτήρες / κάδοι / χαρτιού			
Καταρτήρες / press container			
Καταρτήρες / δοτεμαχιστές			
Κομποστομολητές			
Κάδοι για γενικά απόβλητα:			
Κάδοι ανακύκλωσης:			
Λοιπός εξοπλισμός			

ΒΗΜΑ 3: ΑΝΑΛΥΣΕ ΤΗΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

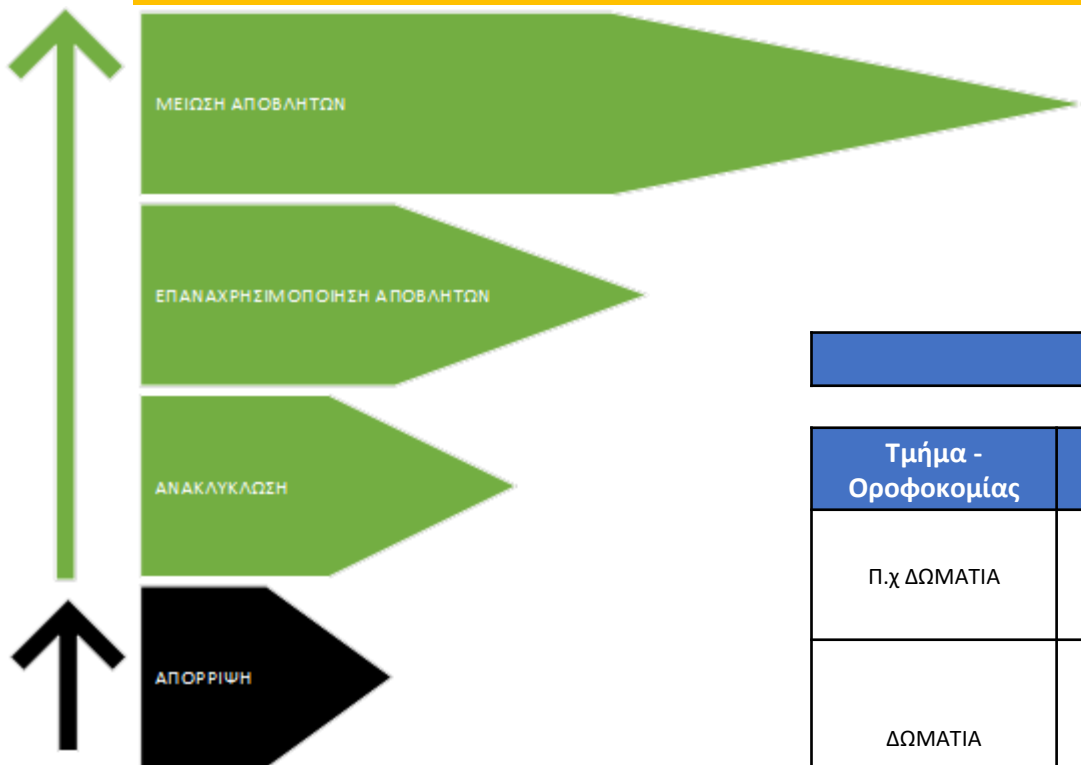
3. Κατάγραψε τις συμβάσεις διαχείρισης αποβλήτων φύλλο5 4. Κοστολόγησε τη διαχείριση των αποβλήτων φύλλο6

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ			
Είδος /(η) αποβλήτων προς διαχείριση με ιδιωτική εταιρία	Διαχειριστής αποβλήτων (Όνομα Εταιρίας) και μητρώο εγγραφής στο ΗΜΑ	Στοιχεία συμβολαίου και λεπτομέρειες διαχείρισης	Τρόπος διαχείρισης απόβλητων

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	
Κατηγορίες κόστους	Ετήσιο κόστος διαχείρισης αποβλήτων
Κόστη διαχείρισης αποβλήτων - κόστος δημοτικών τελών	€
Κόστη διαχείρισης αποβλήτων - κόστη συμβάσεων διαχείρισης	€
Κόστη διαχείρισης αποβλήτων - κόστος προσωπικού για τη διαχείριση των αποβλήτων	€
Κόστη διαχείρισης αποβλήτων - κόστη ενέργειας, νερού για τη διαχείριση των αποβλήτων	€
Κόστος αγοράς πάγιου εξοπλισμού - αποσβέσεις	€
Λοιπά σχετικά κόστη	€
	Σύνολο κόστους

ΒΗΜΑ 4: ΣΧΕΔΙΑΣΕ ΚΑΙ ΚΑΤΕΓΡΑΨΕ ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ, ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Κατάγραψε το πλάνο διαχείρισης των αποβλήτων στον πίνακα 8 – Ακολούθησε την ανάποδη πυραμίδα και μελέτησε όλες τις πρακτικές συμβουλές

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΛΑΝΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Τμήμα - Οροφοκομίας	Δράση προς υλοποίηση	Στόχος δράσης	Χρονοδιάγραμμα και υπεύθυνος υλοποίησης	Κόστος δράσης
Π.χ ΔΩΜΑΤΙΑ	Ενημέρωση πελατών για πρόγραμμα ανακύκλωσης	Ενημέρωση πελατών	Άμεσα, διεύθυνση ξενοδοχείου	Δημιουργία ενημερωτικού υλικού
ΔΩΜΑΤΙΑ	Εφαρμογή προγράμματος ανακύκλωσης πλαστικών μπουκαλιών στα δωμάτια	Ανακύκλωση πλαστικού	Άμεσα, καμαριέρες	Τοποθέτηση σακούλας ανακύκλωσης στο καρότσι οροφοκομίας

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- Αντικαταστήστε τα amenities με dispenser (σαπούνι, σαμπουάν κ.α.)
- Αποφύγετε υλικά μιας χρήσης όπως πλαστικά ποτηράκια, πλαστικά μαχαιροπήρουνα και πιάτα με πολυκαρβονικά ή άλλα πολλαπλών χρήσεων
- Μειώστε γενικά τη χρήση του πλαστικού
- Εκτυπώστε δύο όψεις αντί για μια όψη
- Επικοινωνήστε ηλεκτρονικά αντί εντύπως μειώνοντας τις άσκοπες εκτυπώσεις (για παράδειγμα ενσωματώστε πληροφορίες στο TV channel, επικοινωνήστε με τους πελάτες σας μέσω email)
- Αγοράστε μεγάλες συσκευασίες
- Αγοράστε ότι είναι δυνατόν σε χύμα μορφή
- Μειώστε τις μερίδες μιας χρήσης όπως μερίδες μελιού, βουτύρου κ.α.
- Ενσωματώστε στη πολιτική αγορών τον έλεγχο της συσκευασίας και τη διερεύνηση του τρόπου μείωσης της
- Κάντε έλεγχο της παραγωγής τροφίμων αποβλήτων και δείτε με τη κουζίνα και τον chef όλη τη διαδικασία παραγγελίας
- Μετρήστε το βαθμό μείωσης των αποβλήτων
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σας για το πώς μπορούν να μην παράγουν απόβλητα

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- Κάνε δωρεά τον παλιό σας εξοπλισμό αντί για απόρριψη του για να χρησιμοποιηθεί από άλλους
- Επαναγεμίστε τα τόνερ στους εκτυπωτές
- Επισκευάστε τον εξοπλισμό αντί να τον αντικαταστήσε εισάγοντας την έννοια της κυκλικής οικονομίας
- Αξιοποιήστε εξοπλισμό και υλικά για διαφορετική χρήση όπως παλαιά σεντόνια για πανιά καθαρισμού κ.α.
- Ζητήστε από τους προμηθευτές σας να επαναχρησιμοποιούν τη συσκευασία όπου αυτό είναι εφικτό
- Αναζητήστε μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου αποβλήτων επιχειρήσεις οι οποίες θα αξιοποιούσαν τα παραγόμενα απόβλητα σας
- Μετρήστε το βαθμό επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σας για το πώς μπορούν να επαναχρησιμοποιούν τα απόβλητα

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΜΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΥΛΙΚΑ		ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΥΛΙΚΑ	
1	ΧΑΡΤΙ / ΧΑΡΤΟΝΙ	12	ΚΑΜΜΕΝΑ ΛΑΔΙΑ / ΛΙΠΗ ΕΛΑΙΑ
2	ΠΛΑΣΤΙΚΟ	13	ΜΠΑΤΑΡΙΕΣ
3	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	14	ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ
4	ΤΕΝΕΚΕΔΑΚΙΑ	15	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ / ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ
5	ΓΥΑΛΙ / ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ	16	ΛΑΔΙΑ ΜΗΧΑΝΩΝ
6	ΦΕΛΙΖΟΛ ΑΠΟ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ	17	ΛΟΙΠΑ ΥΛΙΚΑ / ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ
7	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΝ	18	ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ
8	ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	19	ΤΟΝΕΡ
9	ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	20	ΛΗΓΜΕΝΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ Κ.Α.
10	ΜΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	21	ΨΥΚΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ
11	ΠΡΑΣΙΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	22	ΧΡΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΧΕΔΙΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΑΙ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΑ ΒΑΣΗ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

- Εντοπίστε αδειοδοτημένους ανακυκλωτές μη επικίνδυνων αποβλήτων μέσω του ΗΜΑ (Ηλεκτρικού μητρώου αποβλήτων) για τη συλλογή και ανακύκλωση των υλικών όπως πλαστικό, γυαλί, χαρτί αξιοποιώντας την ιδιωτική πρωτοβουλία για τη βελτιστοποίηση της ανακύκλωσης
- Εντοπίστε αδειοδοτημένους ανακυκλωτές επικίνδυνων αποβλήτων μέσω του ΗΜΑ για τη συλλογή και ανακύκλωση των υλικών όπως ηλεκτρικές συσκευές, λαμπτήρες, μαγειρικά έλαια αξιοποιώντας την ιδιωτική πρωτοβουλία για τη βελτιστοποίηση της ανακύκλωσης
- Εφαρμόστε πρόγραμμα ανακύκλωσης σε όλα τα τμήματα της ξενοδοχειακής σας επιχείρησης
- Αγοράζετε υλικά τα οποία ανακυκλώνονται
- Τοποθετήστε κάδους ανακύκλωσης σε όλα τα τμήματα της λειτουργίας των ξενοδοχείων
- Τοποθετήστε κάδους ανακύκλωσης σε χώρους των πελατών με ξεκάθαρη σήμανση (για παράδειγμα δίπλα στο ασανσέρ, στο χώρο της πισίνας, στο μπαλκόνι του δωματίου κ.α.)
- Ανακυκλώστε όσα περισσότερα ρεύματα αποβλήτων μπορείτε, διαλογή στη πηγή
- Ξεκινήστε κομποστοποίηση των οργανικών αποβλήτων
- Μετρήστε το βαθμό ανακύκλωσης των αποβλήτων
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σας για το πώς μπορούν να ανακυκλώνουν τα απόβλητα

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

- Οργανώστε το χώρο διαχείρισης αποβλήτων σε κατάλληλο χώρο
- Οργανώστε το χώρο απόθεσης της ανακύκλωσης και των οργανικών αποβλήτων
- Δημιουργήστε ένα χάρτη με τις θέσεις των κάδων ανά είδος
- Δημιουργήστε ένα σχεδιάγραμμα ή το διάγραμμα ροής της αποκομιδής των απορριμμάτων στο χώρο του ξενοδοχείου
- Τοποθετήστε ξεκάθαρη σήμανση στο χώρο της ανακύκλωσης / διαχείρισης αποβλήτων προκειμένου οι εργαζόμενοι να τοποθετούν τα υλικά στη σωστή θέση

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

OFFICES – ΓΡΑΦΕΙΑ	
	PAPER – CARTONS – ΧΑΡΤΙ – ΧΑΡΤΟΝΙΑ
	PLASTIC - ΠΛΑΣΤΙΚΑ
	TONER – PRINTER INKS
	ΓΕΝΙΚΑ / GENERAL WASTE

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΙΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΠΑΡΑΛΑΒΕΣ

WAREHOUSE - ΑΠΟΘΗΚΗ

PAPER – CARTONS – ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΝΙΑ

PLASTIC - ΠΛΑΣΤΙΚΑ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ / GENERAL WASTE

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΟΡΟΦΟΚΟΜΙΑ

HOUSEKEEPING - ΟΡΟΦΟΚΟΜΙΑ

PLASTIC – ΠΛΑΣΤΙΚΟ

PAPER – ΧΑΡΤΙ

GLASS – ΓΥΑΛΙ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ / GENERAL WASTE

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΙΣ ΚΟΥΖΙΝΕΣ

KITCHENS - ΚΟΥΖΙΝΕΣ	
	TINS – ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΣ - ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ
	PAPER – CARTONS – ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΝΙΑ
	PLASTIC - ΠΛΑΣΤΙΚΑ
	ΓΥΑΛΙ
	ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΕΣ ΦΥΑΛΕΣ
	ΜΑΓΕΙΡΙΚΑ ΕΛΑΙΑ COOKING OIL
	ΟΡΓΑΝΙΚΑ / ORGANIC
	ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / COMPOSTING

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ / ΜΠΑΡ

KITCHENS - ΚΟΥΖΙΝΕΣ	
	TINS – ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΣ - ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ
	PAPER – CARTONS – ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΝΙΑ
	PLASTIC - ΠΛΑΣΤΙΚΑ
	ΓΥΑΛΙ
	ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΕΣ ΦΥΑΛΕΣ
	ΜΑΓΕΙΡΙΚΑ ΕΛΑΙΑ COOKING OIL
	ΟΡΓΑΝΙΚΑ / ORGANIC
	ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / COMPOSTING

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΠΑΡΑΛΙΑ	
	ΠΛΑΣΤΙΚΟ / PLASTIC
	ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΣ-ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ / TINS
	ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ / GENERAL WASTE

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	
	ΠΛΑΣΤΙΚΟ / PLASTIC
	ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ / TINS
	ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ / GENERAL WASTE

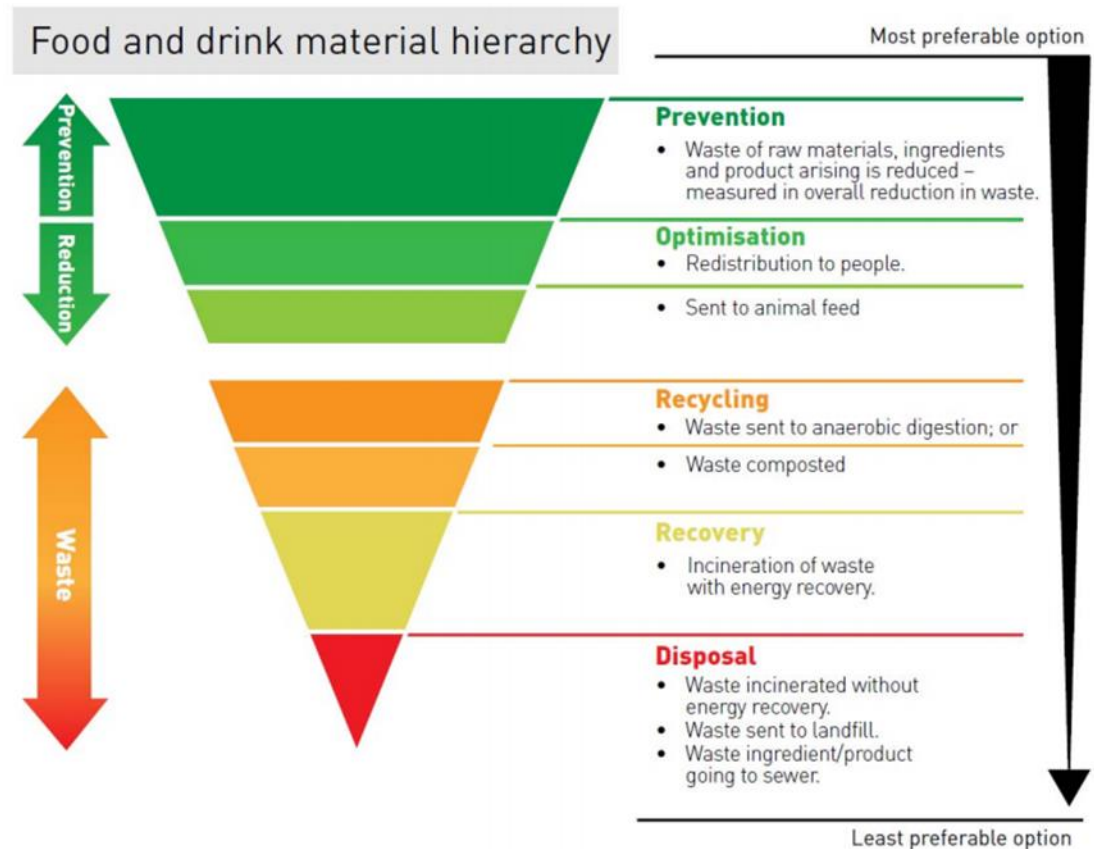

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

MAINTENANCE – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ	ΑΠΟΒΛΗΤΑ
	BATTARIES – ΜΠΑΤΑΡΙΕΣ
	LAMPS – ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ
	APPLIANCES – ΣΥΣΚΕΥΕΣ
	MACHINE OILS – ΛΑΔΙΑ ΜΗΧΑΝΩΝ

ΤΟ ΤΡΟΦΙΜΟ ΑΠΟΒΛΗΤΟ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΧΕΔΙΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΑΙ ΣΕ ΜΗΝΑΙΑ ΒΑΣΗ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΟΦΙΜΟΥ ΑΠΟΒΛΗΤΟΥ

- Εφαρμόστε την προτεινόμενη ανάποδη πυραμίδα εισάγοντας την έννοια της κυκλικής οικονομίας
- Μετρήστε και υπολογίστε τις μερίδες σας
- Χρησιμοποιήστε το ίδιο προϊόν για περισσότερες από μια συνταγές
- Αγοράστε φρέσκα εποχιακά προϊόντα
- Αποφύγετε τον μπουφέ και κάντε action
- Εφαρμόστε FIFO – FEFO στην αποθήκευση των τροφίμων
- Ανακυκλώστε τις συσκευασίες
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σας

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

- Τα προγράμματα διαχείρισης απορριμμάτων και ανακύκλωσης απαιτούν προσοχή και λεπτομέρεια. Η διαλογή στη πηγή είναι κλειδί επιτυχίας
- Όλο το προσωπικό και οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να κατανοούν το πρόγραμμα και τους λόγους για την εφαρμογή του. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι συστηματική και να γίνεται σε όλους
- Η διαχείριση των αποβλήτων είναι ένα σύνθετο πρόβλημα. Η χρήση εξειδικευμένων γνώσεων μπορεί να βοηθήσει στη μείωση κόστους και στην αύξηση της επίδοσης
- Συνεργαστείτε με τους προμηθευτές σας για θέματα συσκευασιών
- Συνεργαστείτε με ξενοδοχεία της περιοχής προκειμένου να βρεθούν συλλογικές λύσεις
- Οι κάδοι ανακύκλωσης θα πρέπει να έχουν ξεκάθαρη σήμανση

ΒΗΜΑ 5: ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΕ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΗΣΕ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Οι επιλογές του εξοπλισμού είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είναι σωστές και να ακολουθούν το πλάνο διαχείρισης – μερικά παραδείγματα

Πρέσα χαρτιού

Κάδος
κομποστοποίησης

ΒΗΜΑ 6: ΟΡΓΑΝΩΣΕ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΨΕ ΤΗ ΝΕΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΡΟΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Μελετήστε το παράδειγμα της έγγραφης διαδικασίας που παρουσιάζεται στους οδηγούς

ΒΗΜΑ 7: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Κατάγραψε τις εκπαιδεύσεις στο έντυπο 9 του εργαλείου

ΠΛΑΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Εκπαίδευση προσωπικού – Περιγράψτε τα σεμινάρια που παρακολούθησε το προσωπικό σχετικά με τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές ή τη διαχείριση αποβλήτων και την ανακύκλωση.	Διάρκεια της εκπαίδευσης (ώρες)	Συχνότητα της εκπαίδευσης ανά άτομο του προσωπικού	Περιγράψτε το βασικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης

ΒΗΜΑ 8: ΟΡΓΑΝΩΣΕ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΨΕ ΤΗ ΝΕΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΡΟΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Μελετήστε το παράδειγμα της έγγραφης διαδικασίας που παρουσιάζεται στους οδηγούς

ΒΗΜΑ 7: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Κατέγραψε τις εκπαιδεύσεις στο έντυπο 9 του εργαλείου

ΠΛΑΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Εκπαίδευση προσωπικού – Περιγράψτε τα σεμινάρια που παρακολούθησε το προσωπικό σχετικά με τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές ή τη διαχείριση αποβλήτων και την ανακύκλωση.	Διάρκεια της εκπαίδευσης (ώρες)	Συχνότητα της εκπαίδευσης ανά άτομο του προσωπικού	Περιγράψτε το βασικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης

ΒΗΜΑ 6: ΘΕΣΕ ΣΤΟΧΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Θέσε υψηλούς στόχους στοχεύοντας την άριστη κλίματα και καλή πρακτική

Kg/gn	ΑΡΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚ Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΥΨΗΛΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΥΠΕΡΟΒΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
Πολυτελή ξενοδοχεία και all inclusive κάθε κατηγορίας	<0,80	0,80-1,2	1,2-2,5	>2,5
Μέση κατηγορίας B&B	<0,40	0,40-1,00	1,00-1,5	>1,50
Χαμηλής κατηγορίας B&B	<0,60	0,60-0,80	0,80-1,5	>1,5

ΒΗΜΑ 9: ΔΙΕΝΕΡΓΗΣΕ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Ακολουθήσε το υπόδειγμα 10 του εργαλείου

ΒΗΜΑ 10: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Για τη διοικητική ανασκόπηση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη

- Η επίδοση της επιχείρησης στη διαχείριση των αποβλήτων
- Τα αποτελέσματα των εσωτερικών ελέγχων
- Η πορεία των στόχων και των προγραμμάτων διαχείρισης αποβλήτων
- Τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης
- Οι προτάσεις της ομάδας διαχείρισης αποβλήτων και του προσωπικού
- Τυχόν απόψεις άλλων ενδιαφερομένων μερών όπως γειτονία, τοπική κοινωνία, εφοδιαστική αλυσίδα

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ – 3 ΡΕΥΜΑΤΑ ΜΑΖΙ

ΚΑΔΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

**ΠΛΑΣΤΙΚΟ /
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ / ΧΑΡΤΙ**

**ΕΔΩ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ
ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ, ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ,
ΧΑΡΤΙΟΥ**

**RECYCLE HERE
PLASTIC, ALUMINUM,
PAPER**

REDUCE. REUSE. RECYCLE.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ – ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ / ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΣ

ΚΑΔΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ / ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΣ

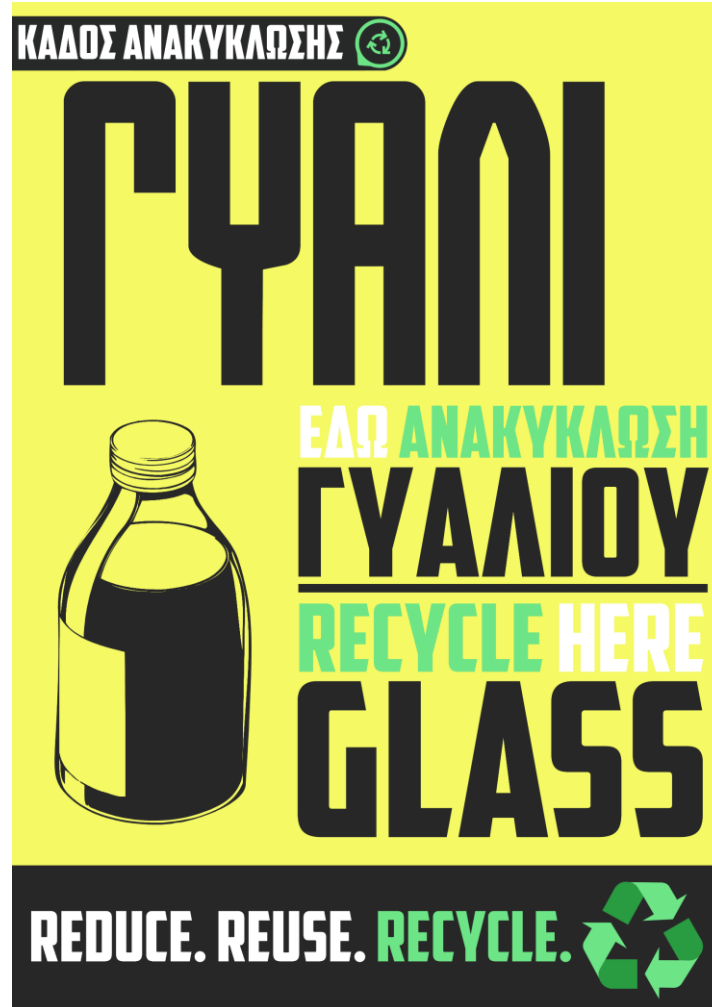
ΕΔΩ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ / ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΥ

RECYCLE HERE
TINS / ALUMINUM

REDUCE. REUSE. RECYCLE.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ - ΓΥΑΛΙ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ - ΠΛΑΣΤΙΚΟ

ΚΑΔΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΠΛΑΣΤΙΚΟ

ΕΔΩ **ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ**
ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ

RECYCLE HERE
PLASTIC

REDUCE. REUSE. **RECYCLE.**

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ - ΧΑΡΤΙ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ – ΟΡΓΑΝΙΚΑ

ΚΑΔΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

**ΟΡΓΑΝΙΚΑ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ**

**ΕΔΩ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ
ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ**

**RECYCLE HERE
ORGANICS
FOR COMPOST**

REDUCE. REUSE. RECYCLE.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΠΕΛΑΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

10
tips to become a responsible
DRIVER

Avoid the use of plastic	Recycle all your waste
Use a reusable water bottle	Don't litter anywhere around
Eat local products The Greek/Mediterranean diet will keep you healthy forever	Buy local products and support the local economy
Switch off air conditioning unless absolutely necessary	Drive safe and respect the rules
Don't throw any cigarettes outside the window	Protect the wildlife

10
tips to become a responsible
BOATER

Avoid the use of plastic	Recycle all your waste
Use a reusable water bottle	Avoid oil based sun tans
Eat local products The Greek/Mediterranean diet will keep you healthy forever	Buy local products and support the local economy
Don't use eco toxic cleaning products	Sewage must be discharged only to organized marinas
Don't throw any cigarettes to the sea	Protect the sea life and the wildlife